Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΖΟΛΩΤ

ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 3ης σελίδος)

τιστοίχου μέσου ἐπιτοκίου 3,54 ο)ο διὰ τὸ ἔτος 1953.

Θεωροῦμεν σκόπιμον νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα μερικὰ ἀπὸ τὰ ἰσχύοντα ἐπιτόκια δανεισμοῦ ὑπὸ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος πρὸς βασικοὺς κλάδους τῆς οἰκονομίας. Τὸ ἐπιτόκιον δανεισμοῦ ὑπὸ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν, μέσῳ τῆς ὁποίας παρέχονται αἱ πιστώσεις πρὸς τὴν γεωργικὴν οἰκονομίαν ἀντιπροσωπεύουσαι τὰ 67,2 ο)ο τοῦ συνόλου τῶν χορηγήσεων ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου, ἀνέρχεται εἰς μόνον 1,5 ο)ο ἐτησίως. Τὰ χορηγούμενα πρὸς τὰς ἐμπορικὰς τραπέζας κεφάλαια διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῆς βιοτεχνίας παρέχονται πρὸς αὐτὰς μὲ ἐπιτόκιον 2 ο)ο, τὰ διὰ τὸ καπνεμπόριον πρὸς 4,5 ο)ο, τὰ διὰ τὴν βιομηχανίαν πρὸς 5 ο)ο τὰ διὰ τὰς ἐπαρχιακὰς βιομηχανίας καὶ διὰ τὰς ἠλεκτρικὰς ἐπιχειρήσεις πρὸς 4 ο)ο, τὰ πρὸς τὴν Κτηματικὴν Τράπεζαν πρὸς 3 ο)ο,τὰδιὰ τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον πρὸς 5 ο)ο. Τὰ σχετικῶς μεγαλύτερα ταῦτα ἐπιτόκια ἀφορῶσι τὸ μέρος τῶν χορηγήσεων τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος τῶν διενεργουμένων μέσῳ τῶν λοιπῶν Τραπεζῶν. Ἀντιστοιχοῦν ἑπομένως εἰς ὀλιγώτερον τοῦ ἡμίσεως τῶν γεωργικῶν χορηγήσεων, αἵτινες παρέχονται πρὸς τὸ ἐλάχιστον ἐπιτόκιον. Μόνον αἱ ἀπ' εὐθείας χορηγήσεις τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος πρὸς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς οἰκονομίας διενεργοῦνται εἰς τὰ αὐτὰ ἐπιτόκια, εἰς τὰ ὁποῖα γίνεται καὶ ὁ δανεισμὸς ὑπὸ τῶν λοιπῶν Τραπεζῶν, καὶ τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν ἀνταγωνισμοῦ ὑπὸ οἱανδήποτε ἔννοιαν ὑπὸ τοῦ Ἐκδοτικοῦ Ἱδρύματος εἰς βάρος τῶν λοιπῶν Τραπεζῶν. Ὡς ὅμως ἀνωτέρω ἐλέχθη, παρὰ τὸν διαφορισμὸν αὐτὸν τῶν ἐπιτοκίων, τὸ μέσον κόστος τῆς ἐκδοτικῆς λειτουργίας ὄχι μόνον παρέμεινε χαμηλόν, ἀλλὰ ἐμειώθη μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1954.

5. Εἰς τὴν πραγματοποίησιν μεγαλυτέρων ἀκαθαρίστων προσόδων ὑπὸ τῆς Τραπέζης κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγηθὲν συνετέλεσαν πλείονες λόγοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων δέον νὰ ἀναφερθῶσιν : ἀφ' ἑνὸς ἡ διεύρυνσις τῶν τοποθετήσεων, ἥτις συνδέεται πρὸς τὴν ηὐξημένην δραστηριότητα τῆς χώρας καὶ ἰδίως τοῦ βιομηχανικοῦ τομέως, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ συναλλαγματικὴ κίνησις, ἥτις κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ὑπῆρξε σημαντική. Ἐπὶ πλέον ηὐξημέναι πρόσοδοι ἐδημιουργήθησαν ἐπίσης διὰ τὴν Τράπεζαν ἐκ τῆς τοποθετήσεως καὶ διαχειρίσεως τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τηρουμένων συναλλαγματικῶν διαθεσίμων.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς σημειωθείσας αὐξήσεις εἰς διαφόρους κατηγορίας δαπανῶν λειτουργίας τῆς Τραπέζης, δέον νὰ παρατηρηθοῦν τὰ ἑξῆς : Ἡ αὔξησις τῶν δαπανῶν τῆς Τραπέζης εἰς ἀποδοχὰς τοῦ ἐν ἐνέργείᾳ προσωπικοῦ προῆλθεν ἐκ τῆς δυνάμει ὑπουργικῶν ἀποφάσεων γενομένης ἀναπροσαρμογῆς τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἐργαζομένων ἐν γένει, καθὼς καὶ τῶν τραπεζικῶν ὑπαλλήλων. Πρὸς τούτοις σχετικὴ αὔξησις τῶν ἐν λόγῳ δαπανῶν ὀφείλεται εἰς τὴν φυσιολογικὴν ἐξέλιξιν τοῦ ὑπηρετοῦντος προσωπικοῦ συμφώνως πρὸς τὸν ἰσχύοντα κανονισμὸν καὶ ὀργανισμόν. Θὰ πρέπῃ ἐξ νὰ παρατηρηθῇ ὅτι ἡ αὔξησις τῆς κατηγορίας ταύτης τῶν δαπανῶν θὰ ἦτα μεγαλυτέρα, ἐὰν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος δὲν εἶχε λάβῃ χώραν ἔξοδος ἱκανοῦ ἀριθμοῦ ὑπαλλήλων ἀνωτέρων θαθμῶν καὶ κατὰ συνέπειαν ἀπολαυόντων ὑψηλοτέρων μισθῶν. Τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα ἐκ τῶν μεταβολῶν, αἵτινες ἐπῆλθον εἰς τὸ προσωπικὸν τῆς Τραπέζης, εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν μείωσις τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὸ τέλος τοῦ 1954, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος, καὶ ἀφ' ἑτέρου μικροτέρα ἐν σχετικῇ ἀναλογίᾳ ἐπιβάρυνσις τῶν δαπανῶν δι' ἀποδοχὰς προσωπικοῦ, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν, βεβαίως, τῶν ἐπισήμως ἐπιβληθεισῶν αὐξήσεων.

6. Θεωροῦμεν ἀπαραίτητον νὰ τονίσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς Τραπέζης, καθ' ὅσον ἀφορᾷ γενικώτερον εἰς τὰς πάσης φύσεως δαπάνας λειτουργίας καὶ διαχειρίσεως θὰ εἶναι σταθερῶς πολιτικὴ οἰκονομιῶν. Πᾶσα δὲ σχετικὴ δαπάνη θὰ συνδέεται κατ' εὐθὺν λόγον καὶ θὰ ἀνταποκρίνεται πρὸς σκοποὺς ἀπολύτως δικαιολογημένους ἀπὸ τὴν καλῶς ἐννοουμένην δράσιν τοῦ Ἐκδοτικοῦ Ἱδρύματος. Ἡ συστηματικὴ ἐφαρμογὴ τῆς πολιτικῆς ταύτης θὰ ὁδηγήσῃ εἰς τὴν βαθμιαίαν μείωσιν τοῦ κόστους λειτουργίας τῆς Τραπέζης.

Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου, ὄχι μόνον θέλουν ληφθῇ καὶ ἐφαρμοσθῇ μετὰ συνεπείας τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα συγκλίνουν εἰς τὴν συμπίεσιν τῶν μὴ δικαιολογημένων δαπανῶν, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐπιδιωχθῇ εὐρυτέρα ἀναδιοργάνωσις τῶν βάσεων τῆς λειτουργίας τοῦ Ἱδρύματος, πραγματοποιουμένων διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης ταὐτοχρόνως τόσον τῶν ἀπαραιτήτων οἰκονομιῶν, ὅσον καὶ τῆς εὐρυθμοτέρας καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων μεθόδων τῆς τραπεζικῆς τεχνικῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἱδρύματος.

Ὡρισμέναι ἐπιβαρύνσεις τῶν ἀποτελεσμάτων χρήσεως τοῦ λήξαντος ἔτους σκοπὸν ἔχουσι τὴν τακτοποίησιν στοιχείων τινῶν τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς Τραπέζης. Μεταξὺ τούτων, ἐτακτοποιήθη ἡ «ἀξία ὑλικοῦ τραπεζογραμματίων» διὰ τῆς γενομένης ἰσχυρᾶς ἀποσβέσεως, ἥτις κατέστη ἀναγκαία ἐκ τοῦ λόγου ὅτι τὰ πρὸ τῆς καταργήσεως τῶν «χιλιάδων» τραπεζογραμμάτια ἀποσύρονται ταχύτερον τῆς κυκλοφορίας ἀφ' ὅ,τι προεβλέπετο, ὅτε ἐξετυποῦντο καὶ ἐτίθεντο εἰς κυκλοφορίαν. Ἡ τακτοποίησις τοῦ στοιχείου τούτου τοῦ ἐνεργητικοῦ ἦτο ἀπολύτως ἐπιβεβλημένη καὶ ἔδει νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦδε, ἵνα μὴ σωρευτικῶς ἐπιβαρύνῃ μόνον μελλοντικήν τινα χρῆσιν,

Ἐξ ἄλλου, ἡ ἐκκαθάρισις,καὶ ἑπομένως ἡ ἐξυγίανσις, ἑτέρων στοιχείων τοῦ ἐνεργητικοῦ, καθὼς καὶ ἀπαιτήσεων ἐπέβαλλε τὴν δημιουργίαν προβλέψεως ποσοῦ μεγαλυτέρου ἢ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Διευκρινίζομεν ὅμως ὅτι ἡ ἐξυγίανσις αὕτη τοῦ ἐνεργητικοῦ συνδέεται κυρίως πρὸς χορηγήσεις διὰ σκοποὺς εὐκαιρεῖς καὶ εὐρυτάτης κοινωνικῆς ἀποστολῆς, πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ δρᾶσις τῆς Τραπέζης ὑπῆρξε πάντοτε στενῶς συνδεδεμένη.

Αἱ δαπάναι ἐπίσης τῆς Τραπέζης ἐξ εἰσφορῶν εἰς τὰ διάφορα Ταμεῖα προσωπικοῦ παρουσιάζονται ηὐξημέναι ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ παρελθὸν ἔτος. Ἡ τοιαύτη ὅμως αὔξησις εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου συνηρτημένη πρὸς τὴν αὔξησιν τῶν ἀποδοχῶν, περὶ ἧς ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος. καὶ τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς κεκανονισμένης συμμετοχῆς τῆς Τραπέζης εἰς τὰς κατηγορίας ταύτας τῶν εἰσφορῶν.

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

1. Τὸ ἔτος 1954 ὑπῆρξεν ἔτος περαιτέρω προόδου διὰ τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν. Τὸ ἀκαθάριστον πραγματικὸν ἐθνικὸν προϊὸν ηὐξήθη ἔναντι τοῦ 1953 κατὰ 3—4ο)ο, ὡς προκύπτει ἀπὸ προσωρινὰ στοιχεῖα. Παρὰ τὰς ἐπιτευχθείσας περαιτέρω βελτιώσεις εἰς τὴν γεωργίαν, τὸ ἐξ αὐτῆς κοινωνικὸν προϊὸν ἦτο ἠλαττωμένον ἐξ αἰτίας τῆς μειωμένης ἐσοδείας δημητριακῶν καὶ ἐλαίου, τὴν ὁποίαν ἀντεστάθμισαν εἰς σημαντικὸν μέτρον οὐσιώδεις αὐξήσεις εἰς τὴν παραγωγὴν ἰδίως βάμβακος, ὀρύζης καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων. Ἀντιθέτως, τὸ ἐκ τῆς ἐν γένει μεταποιήσεως κοινωνικὸν προϊὸν ὑπῆρξε μεγαλύτερον, ἰδίως συνεπείᾳ αὐξήσεως τοῦ προϊόντος ἐκ τῆς βιομηχανίας. Ἡ ἀκαθάριστος βιομηχανικὴ παραγωγὴ ἐμφανίζει μεταξὺ 1953 καὶ 1954 οὐσιώδη ἄνοδον ἡ ὁποία φαίνεται νὰ ὀφείλεται κυρίως εἰς σημαντικὴν αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος.

Ὁ ὄγκος τῶν συνολικῶς χρησιμοποιηθέντων ἀγαθῶν ἦτο κατὰ 4,5ο)ο περίπου μεγαλύτερος τὸ 1954 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1953. Ἡ αὔξησις αὐτὴ κατέστη δυνατὴ κυρίως συνεπείᾳ αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος, ἀλλὰ καὶ τῶν διαθεσίμων ἀγαθῶν ἐξ εἰσαγωγῶν. Ἡ αὔξησις τῆς χρησιμοποιοποιήσεως ἀγαθῶν ἀντιστοιχεῖ εἰς αὔξησιν τόσον τῆς καταναλώσεως καὶ τοῦ σχηματισμοῦ παγίου κεφαλαίου, ὅσον καὶ τῶν ἐξαγωγῶν. Αἱ ἀκαθάριστοι ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου, κατὰ τὰς μέχρι τοῦδε ἐκτιμήσεις ηὐξήθησαν οὐσιωδῶς τὸ 1954, κατὰ ποσοστὸν περίπου 11ο)ο, ἐνῷ τὰ ἀποθέματα κατὰ πολὺ ὀλιγώτερον, συνεπείᾳ τῆς ἀναλώσεως τῶν ὑφιστάμενων ἀποθεμάτων, ἰδίως σίτου καὶ ἐλαίου, ἐκ τῶν ἐσοδειῶν τοῦ 1953. Αἱ ἐξαγωγαὶ ἐσημείωσαν κατὰ τὸ 1954 τὴν μεγαλυτέραν ποσοστιαίαν αὔξησιν, ἀνελθοῦσαν εἰς 30ο)ὸ περίπου, τὴν δὲ μικροτέραν ἡ συνολικὴ κατανάλωσις, ἡ ὁποία ὅμως εἰς ἀπόλυτον μέγεθος ἀπερρόφησε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν προσθέτων διαθεσίμων ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι κατὰ τὸ 1954 ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία διετέλεσεν εἰς ἔνταση προσπαθείας, ἡ ὁποία ἐπέτρεψε περαιτέρω αὔξησιν εἰς τὸν παραγωγικὸν ἐξοπλισμὸν τῆς χώρας καὶ ἰδίως εἰς τὰς ἐξαγωγάς.

Η ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

2. Ὑπάρχουν ἐνθαρρυντικαὶ ἐνδείξεις περὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς νομισματικῆς καταστάσεως ἀλλ' ἀπαιτεῖται πάντοτε ἄγρυπνος παρακολούθησίς της πρὸς ἀποσόβησιν ἐνδεχομένων διαταρακτικῶν ἐπιδράσεων.

Κατὰ τὸ δωδεκάμηνον τοῦ 1954 ἡ ποσοστιαία αὔξησις τῶν ἐν γένει ἰδιωτικῶν καταθέσεων, καὶ ἰδίως τῶν καταθέσεων ταμιευτηρίου, ἦτο οὐσιωδῶς μεγαλυτέρα τῆς ποσοστιαίας αὐξήσεως τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας. Παρ' ὅλον δὲ ὅτι αἱ σημεριναὶ ἰδιωτικαὶ καταθέσεις κατὰ μικρὸν μέρος μόνον δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς ἀποταμιευτικαί, ὁ ταχύτερος ρυθμὸς αὐξήσέώς των ἔναντι τῆς αὐξήσεως τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων ἀποτελεῖ ἔνδειξιν τῆς βαθμιαίως ἀποκαθισταμένης ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα καὶ τῆς αὐξανομένης ροπῆς τοῦ πληθυσμοῦ ὅπως διατηρῇ τὰ διαθέσιμά του εἰς δραχμάς. Παρατηρεῖται ἐπίσης ὅτι ἡ σχέσις τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος εἰς τρεχούσας τιμὰς πρὸς τὸ σύνολον τῶν διαθεσίμων χρηματικῶν μέσων, δηλαδὴ ἡ εἰσοδηματικὴ ταχύτης κυκλοφορίας, ἐσημείωσε σαφῆ μείωσιν μεταξὺ τοῦ 1953 καὶ 1954. Ἀνάλογον ἔνδειξιν ἀποτελεῖ ἡ μείωσις τῆς σχέσεως μεταξὺ τῶν προσαγομένων εἰς συμψηφισμὸν ἐπιταγῶν πρὸς τὰς καταθέσεις ὄψεως, ὑποδηλοῦσα αὔξουσαν ροπὴν πρὸς ρευστότητα εἰς δραχμάς.

Ἡ τεχνικὴ μεταβολὴ εἰς τὴν νομισματικὴν μονάδα διὰ τῆς καταργήσεως τῶν «χιλιάδων» γενικώτερον μὲν διηυκόλυνε τὰς συναλλαγάς, ἐνῷ συγχρόνως ἐξηφάνισε μίαν ὑπόμνησιν παλαιῶν πληθωρικῶν καταστάσεων.

3 Οἱ τιμάριθμοι ἐσημείωσαν ἐντὸς τοῦ 1954 σχετικῶς περιωρισμένην καὶ βραδεῖαν ἄνοδον. Ὁ τιμάριθμος χονδρικῆς πωλήσεως ηὐξήθη περίπου κατὰ 6ο)ο, ὁ τιμάριθμος κόστους ζωῆς τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος κατὰ 7—8ο)ο, ἐνῷ ὁ τιμάριθμος λιανικῆς πωλήσεως ἐσημείωσεν ἄνοδον μὴ ὑπερβαίνουσαν τὸ 3ο)ο. Αἱ κινήσεις αὐταὶ ὀφείλονται εἰς ποικίλας ἐπιδράσεις. Κατὰ τοὺς πρώτους ἰδίως μῆνας τοῦ 1954 ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῶν μισθῶν καὶ ἡ ἐν γένει ὁλοκλήρωσις τῶν συνεπειῶν τῆς ὁποτιμήσεως προεκάλεσε περαιτέρω ὑψώσεις εἰς τὰς τιμὰς καὶ εἰς τοῦτο πιθανῶς ὀφείλεται ἡ μὴ ἐκδήλωσις τῶν συνήθων ἐποχικῶν μειώσεων κατὰ τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1954 Κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ 1954 καὶ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1955 ἐσημειώθη αὔξησις τῶν τιμαρίθμων πρώτων ὑλῶν καὶ ἡμικατειργασμένων προϊόντων, ἀτανακλῶσα κατὰ μέγα μέρος παλαιοτέρας καὶ προσφάτως ἐνταθείσας διεθνεῖς ὑψωτικὰς κινήσεις βασικῶν βιομηχανικῶν εἰδῶν καὶ ναύλων. Χαρακτηριστικὸν τῆς διαδοχῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξεδηλώθησαν αἱ διάφοροι ὑψωτικαὶ ἐπιδράσεις εἰς τοὺς τιμαρίθμους εἶναι, ὅτι ἐνῷ ἀπὸ τῆς ὑποτιμήσεως μέχρι τέλους τοῦ 1953 ὁ εἰδικὸς τιμάριθμος χονδρικῆς πωλήσεως εἰσαγομένων εἰδῶν ἐνεφάνισεν ἐντονωτέραν καὶ ταχυτέραν ὑψωτικὴν τάσιν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν γενικὸν τιμάριθμον, μετὰ ταῦτα αἱ τάσεις τῶν δύο τούτων τιμαρίθμων περίπου συμβαδίζουν. Οὕτω ἐντὸς τοῦ 1954 ἡ ἄνοδος τῶν τιμαρίθμων ἐκδηλώνει κυρίως τὴν αὔξησιν γενικῶς τῶν χρηματικῶν ἐξόδων παραγωγῆς. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῶν εἰσοδημάτων καὶ τιμῶν εἰς ἀνώτερα ἐπίπεδα κατὰ τὸ 1954 προεκάλεσεν αὔξησιν τῆς ἐν γένει ζητήσεως καὶ προσδοκίας περαιτέρω αὐξήσεων. Τοιοῦτο κλῖμα ἐνισχύει τὰς ἐπιχειρήσεις εἰς ὑψώσεις ἢ ἐμμονὴν εἰς ηὐξημένας τιμάς, ἰδίως ὅταν ὑφίστανται ὀλιγοπωλικαὶ καταστάσεις. Πρέπει ἀκόμη νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ διατήρησις ὑψωτικῆς ψυχολογίας ἐν γένει καὶ εἰς τοὺς καταναλωτὰς δὲν ὑποβοηθεῖ τὴν σταθεροποίησιν τῶν τιμῶν.

4. Κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον 1954 ἐσημειώθη οὐσιώδης μείωσις τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας, κατὰ 231 ἑκατομ. δραχμῶν, τὴν ὁποίαν κατέστησε δυνατὴν ἡ πώλησις κρατικῶν ἀποδεμάτων, ἰδίως σίτου ἐκ τῆς μείζονος συγκεντρώσεως κατὰ τὸ προηγηθὲν δεύτερον ἑξάμηνον 1953. Κατὰ τὸ δεύτερον ἑξάμηνον 1954 ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία, περιλαμβανομένων καὶ τῶν κερμάτων, παρουσίασεν αὔξησιν κατὰ δρχ. 706 ἑκατομ. ἰδίως ἐκ τῆς πιστοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας, τῆς συγκεντρώσεως τοῦ σίτου, τῶν δαπανῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ δι' ἀνασυγκρότησιν καὶ τοῦ ἀποκτωμένου συναλλάγματος. Οὕτω, διὰ τὸ πλῆρες ἔτος ἡ καθαρὰ αὔξησις τῆς κυκλοφορίας ἀνῆλθεν εἰς 475 ἑκατομ. δραχμῶν.

Δοθέντος ὅτι ἡ αὔξησις τῆς κυκλοφορίας ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὸ δεύτερον ἑξάμηνον, οἱ λόγοι οἱ ἀναφερθέντες ὡς προκαλέσαντες τὴν διεύρυνσιν τῆς κυκλοφορίας κατὰ τὸ ἑξάμηνον τοῦτο ἰσχύουν καὶ διὰ τὴν πλήρη περίοδον τοῦ ἔτους, καθ' ὅ μέτρον βεβαίως δὲν ἐξουδετερώθησαν ἀπὸ ἀντιρροπους κινήσεις κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον.

Αἱ κύριαι ἑπομένως αὐξητικαὶ ἐπιδράσεις τῆς κυκλοφορίας, αἱ διέπουσαι τὴν ἐξέλιξιν αὐτῆς δι' ὁλόκληρον τὸ ἔτος, προῆλθον ἐκ τῆς πιστοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας, ἐκ τῶν ὑπεραγορῶν συναλλάγματος καὶ τῶν δαπανῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἰδίᾳ δι' ἀνασυγκρότησιν, αἵτινες ὅμως καλύπτοντσι περίπου ἐκ τῶν δημιουργουμένων δραχμῶν τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας, ἡ ὁποία οὕτω καὶ κατὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν ἔτος ἀπετέλεσε, διὰ τῆς διαθέσεως τοῦ σχετικοῦ συναλλάγματος, παράγοντα ἀπορροφήσεως δραχμῶν.

Εἰς μείωσιν τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας συνετέλεσεν ἐπίσης ἡ αὔξησις τῶν παρὰ τῇ Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος καταθέσεων, ἰδίως δὲ τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

Αἱ πιστωτικαὶ ἐξελίξεις

5. Οὐσιῶδες χαρακτηριστικὸν τῶν πιστωτικῶν ἐξελίξεων ἐντὸς τοῦ 1954 ὑπῆρξεν ἡ ἐλάττωσις τῆς ἐξαρτήσεως τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, ἥτις διηυκολύνθη ἐκ τῆς σημαντικῆς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο αὐξήσεως τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων. Παραλλήλως πρὸς τὰς μεταβολὰς αὐτὰς ἐπεβλήθη συστηματικώτερος ἔλεγχος τόσον ἐπὶ τῆς συγκεντρώσεως τῶν καταθέσεων τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ὅσον καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ αὐτῶν χορηγήσεων μέσῳ τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν.

Τὸ σύνολον τῶν πάσης φύσεως ἰδιωτικῶν καταθέσεων ηὐξήθη ἐντὸς τοῦ 1954 κατὰ δρχ. 916.7 ἑκατομ. ἤτοι κατὰ 48 ο)ο καὶ ἐξ αὐτῶν αἱ καταθέσεις ταμιευτηρίου κατὰ δρχ. 158.6 ἑκατομ. ἤτοι κατὰ 98 ο)ο. Ἡ ἐξέλιξις αὐτὴ ἐπέτρεψε σημαντικὴν διεύρυνσιν τῆς χρηματοδοτήσεως ἐξ ἰδίων διαθεσίμων τῶν Τραπεζῶν.

Παραλλήλως, κατὰ τὸ 1954 ἰσχυσαν ἠλαττωμένα τραπεζικὰ ἐπιτόκια. Ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1954 τὰ ἐπιτόκια τῶν χορηγήσεων ἠλαττώθησαν ἀπὸ 12 ο)ο εἰς 10 ο)ο, τὰ ποσοστὰ δὲ τῶν προμηθειῶν ἀπὸ 4 ο)ο εἰς 2 ο)ο. Ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1955 ἐπραγματοποιήθη περαιτέρω μείωσις τῶν μὲν ἐπιτοκίων εἰς 9 ο)ο, τῶν δὲ προμηθειῶν εἰς 1 ο)ο. Τὸ καθορισθὲν ἐπιτόκιον κατὰ τὴν τελευταίαν μείωσιν καθιερώθη δι' ἁπάσας τὰς ἐμπορικὰς καὶ βιομηχανικὰς χορηγήσεις, καταργηθείσης τῆς διακρίσεως δι' ὡρισμένας κατηγορίας. Καίτοι αἱ μειώσεις αὗται ἀφοροῦν μόνον εἰς τὸν τραπεζικὸν δανεισμόν, ἡ σχετικῶς εὐρυτέρα χρηματοδότησις τῆς οἰκονομίας ἐκ τῶν Τραπεζῶν εἰς ἠλαττωμένα ἐπιτόκια καὶ ἡ γενικωτέρα αὔξησις τῶν δυνατοτήτων αὐτοχρηματοδοτήσεως προεκάλεσαν τάσεις πρὸς χαλάρωσιν τῆς ἀγορᾶς, αἱ ὁποῖαι τελευταίως ἀνεκόπησαν ἐκ λόγων ἐποχικῶν καὶ συμπτωματικῶν. Ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι τὰ ἐξωτραπεζικὰ ἐπιτόκια δι' ἀπολύτως ἀσφαλεῖς τοποθετήσεις ἐσημείωσαν βραδεῖαν κάμψιν, ἂν καὶ τελευταίως παρετηρήθη ἐκ νέου ἄνοδος ἐκ τῶν αὐτῶν ὡς ἄνω λόγων. Ἡ ἐκδήλωσις σαφεστέρων πτώσεων εἰς τὰ ἐπιτόκια τοῦ ἐξωτραπεζικοῦ δανεισμοῦ θὰ εἶναι δυνατὴ μετὰ πάροδον ἐπαρκοῦς χρονικοῦ διαστήματος σταθερότητος καὶ ὁμαλότητος καὶ μὲ τὴν πραγματοποίησιν προόδου εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἀγορᾶς χρήματος καὶ κεφαλαίου.

6. Ἡ συνολικὴ τραπεζικὴ χρηματοδότησις τῆς οἰκονομίας ηὐξήθη κατὰ 35 ο)ο περίπου. Ἡ χρηματοδότησις τῆς γεωργίας ηὐξήθη ἐντὸς 12μήνου κατὰ πλέον τῶν 800 ἑκατ. δραχμῶν, ἤτοι περὶ τὰ 30 ο)ο. Παρ' ὅλον ὅτι τὸ πραγματικὸν γεωργικὸν εἰσόδημα κατὰ τὸ 1954 ἐσημείωσε μικρὰν μείωσιν συνεπείᾳ τῶν ἠλαττωμένων ἐσοδειῶν δημητριακῶν, ἡ ηὐξημένη πιστοδότησις τῆς γεωργίας ὑπηγορεύθη κατὰ κύριον λόγον ἐξ αἰτίας τῆς μεγαλυτέρας χρησιμοποιήσεως γεωργικῶν ἐφοδίων εἰς ηὐξημένας τιμὰς καὶ τῆς σκοπιμότητος περαιτέρω πιστωτικῆς ἐνισχύσεως ὡρισμένων καλλιεργειῶν, αἱ ὁποῖαι ἐσημείωσαν σημαντικὴν ἀνάπτυξιν μεταπολεμικῶς.

Ἡ χρηματοδότησις ἐκ τῶν ἐν Ἑλλάδι Τραπεζῶν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας συνολικῶς ηὐξήθη κατὰ περίπου 36 ο)ο. Καὶ ἂν ἀκόμη ἀφαιρεθοῦν αἱ ἐκτάκτου φύσεως χρηματοδοτήσεις τῶν «ὑπερπονταίων παραγγελιῶν» πρὸς τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανίαν, τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως κυμαίνεται περὶς τοῦ 30 ο)ο. Ἀλλὰ πέραν τῆς ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ τραπεζικοῦ συστήματος πιστοδοτήσεως, δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ μεγάλη διεύρυνσις τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πιστωτικῶν εὐκολιῶν, ὁπότε προκύπτει σημαντικὴ ποσοτικὴ αὔξησις τῆς συνολικῆς πιστοδοτήσεως. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἰδίου ἔτους 1954 ἡ αὔξησις τοῦ εἰς τρεχούσας τιμὰς ἐθνικοῦ προϊόντος, ἐξαιρέσει τοῦ ἐκ τῆς γεωργίας προκύπτοντος, δὲν ὑπερέβη τὰ 16 ο)ο, δηλαδὴ ποσοστὸν σημαντικῶς κατώτερον τῆς ποσοστιαίας αὐξήσεως τῆς συνολικῆς χρηματοδοτήσεως τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου. Ἑπομένως, καὶ ἂν ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αἱ ἐκ τῆς ὑποτιμήσεως ὑψώσεις εἰς τὰς ἐγχωρίους τιμάς, καθὼς καὶ αἱ πρόσφατοι αὐξήσεις εἰς διεθνεῖς τιμάς, συνάγεται ὅτι ἡ συνολικὴ χρηματοδότησις τῆς οἰκονομίας ὑπῆρξεν ἐπαρκὴς διὰ νὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς καὶ τὴν διακίνησιν τοῦ ηὐξημένου προϊόντος αὐτῆς. Οὕτω, ἐξαιρέσει τῆς συνεχιζομένης ἀνωμαλίας ἐκ τῆς μὴ ρευστοποιήσεως τῶν ἐν καθυστερήσει πιστώσεων τοῦ παρελθόντος, καὶ ἀνεξαρτήτως δυσχερειῶν, αἱ ὁποῖαι ἐνδεχομένως προέκυψαν ἀπὸ ὡρισμένας μεταβολὰς εἰς τὸν ρυθμὸν αὐξήσεως τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως, μόνον ἐὰν δὲν ἐγένετο καλὴ χρῆσις τῶν νέων πιστώσεων, ἢ ἂν ἔλαβον χώραν ὑπέρμετροι ἐπεκτάσεις ἐργασιῶν, εἶναι δυνατὸν νὰ ἐδημιουργήθησαν ἐμπλοκαὶ εἰς τὸν πιστωτικόν μας μηχανισμόν. Ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι δι' ὡρισμένα εἴδη δημιουργοῦνται εἰς τὴν βιομηχανίαν, ἢ τὸ ἐμπόριον ὑπερβάλλοντα ἀποθέματα, τὰ ὁποῖα πιέζουν τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ τὴν ἀγοράν. Αἱ τοιαῦται καταστάσεις δὲν εἶναι ὑγιεῖς, οὔτε διὰ τὸ σύνολον τῆς οἰκονομίας, οὔτε διὰ τὰς ἐπὶ μέρους ἐπιχειρήσεις. Δὲν δύναται δὲ νὰ ἀναζητηθῇ ἡ θεραπεία των εἰς περαιτέρω πιστοδότησιν, ἡ ὁποία θὰ ἀνέβαλλε μόνον, ἀντὶ